

حقوق بین الملل عمومی (۱)

(جلد اول)

مؤلفان

سید محسن قائمی خرق

محمد مهاجری

سرشناسه:	قائمی خرق، سیدمحسن، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور:	حقوق بین‌المللی عمومی
مشخصات نشر:	تهران: راه نوین، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	ج ۲.
شابک:	ج ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۳۹۹-۰۰۱-۲ ج ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۳۹۹-۰۰۲-۹
	دوره: ۶-۰۰۳-۳۶۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فبپای مختصر
یادداشت:	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir
	قابل دسترسی است.
یادداشت:	ج ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فبپا).
شناسه افزوده:	مهاجری، محمد، ۱۳۷۰-
شماره کتابشناسی ملی:	۳۷۸۶۴۷۸

انتشارات راه نوین

حقوق بین‌المللی عمومی (۱)

سید محسن قائمی خرق - محمد مهاجری

چاپ و صحافی: راه نوین

چاپ یکم: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۹۹-۰۰۱-۲

قیمت: ۱۷۵/۰۰۰ ریال

فرایند تولید کلی و جزئی به هر صورت بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران. میدان انقلاب اسلامی. ابتدای خیابان کارگر جنوبی

کوچه رشتچی. شماره ۳۸. طبقه ۲. واحد ۵

تلفن: ۶-۶۶۵۷۴۱۱۵-۶۶۹۱۳۸۲۳-۶۶۹۱۳۹۸۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۹
فصل اول- کلیات	۱۱
مبحث اول- تاریخ تحول [و تکوین] ح. ب. ع.	۱۱
۱- دوران باستان	۱۲
۲- قرون وسطی	۱۸
۳- عصر جدید	۲۲
۴- کنگره وین و کنفرانس های لاهه	۲۵
۵- از کنفرانس صلح لاهه تا پایان جنگ جهانی دوم	۲۹
۶- تحولات حقوق. ب از سال ۱۹۴۹ تاکنون	۳۴
مبحث دوم- تعریف ح. ب.	۳۵
مبحث سوم- بررسی ۱۲ رابطه‌ی مهم	۳۷
بخش اول- مناسبات	۴۱
بخش دوم- تبیین موقعیت‌ها [یعنی نقش حقوق داخلی در حقوق بین‌المللی و بالعکس]	۵۲
مبحث چهارم- طبقه‌بندی حقوق. ب/ قلمرو حقوق بین‌الملل	۵۳
تقسیم کلسن	۵۳
تقسیم اینهایم	۵۳
مبحث پنجم- ماهیت و ضرورت وجود حقوق. ب	۵۴
مبحث ششم- ضمانت اجرا در ح. ب	۵۶
مبحث هفتم- عوامل موثر در اجرای حقوق بین‌المللی [چرا کشورها تا حدود زیادی خود را مکلف به اجرای ح. ب می‌کنند] [اثر مثبت ضمانت اجرا در اجرای ح. ب]	۵۸
مبحث هشتم- عوامل موثر در توسعه و تحول ح. ب	۶۰
مبحث نهم- خصوصیات حقوق ب	۶۳
مبحث دهم- مبانی ح. ب	۶۴
مبحث یازدهم- محتوای ح. ب	۷۴
فصل دوم- منابع حقوق بین‌الملل	۷۵

۷۷	بخش اول - معاهدات
۷۷	مبحث اول - مقررات موجود در مورد معاهدات
۷۸	مبحث دوم - تعریف، معاهده ["treaty"]
۷۹	مبحث سوم - خصوصیات معاهدات بین المللی (شرایط)
۸۷	مبحث چهارم - وجوه افتراق معاهده (Treaty) و موافقت نامه (Agreement)
۸۸	مبحث پنجم - عناصر لازم یک معاهده
۸۹	مبحث ششم - طبقه بندی معاهدات
۹۱	مبحث هفتم - مسئله ای اهلیت برای انعقاد معاهدات
۹۲	مبحث هشتم - مراحل انعقاد معاهدات
۱۱۰	بخش اول - لازم الاجرائی معاهده بر اساس انواع معاهدات
۱۱۱	بخش دوم - لازم الاجرا شدن معاهده بر اساس قلمرو مکانی
۱۱۴	بخش سوم - اجرای معاهده در زمان
۱۱۸	مبحث نهم - حق شرط یا تحدید تعهد
۱۲۷	مبحث دهم - آثار معاهدات
۱۳۲	مبحث یازدهم - تفسیر معاهدات
۱۳۳	بند اول - مراجع صلاحیتدار برای تفسیر
۱۳۶	بند دوم - اصول و قواعد مسلم تفسیر
۱۳۶	بند سوم - روش های تفسیر
۱۳۷	مبحث دوازدهم - اختتام معاهدات
۱۳۸	بند اول - بطلان معاهدات
۱۴۴	بند دوم - اختتام یا فسخ و کناره گیری از معاهدات
۱۴۸	بند سوم - تعلیق
۱۴۹	بند چهارم - اصلاح و تجدیدنظر و جرح و تعدیل معاهدات
۱۵۱	بخش دوم - منبع دوم حقوق بین الملل
۱۵۷	بخش سوم - اصول کلی حقوقی [منبع سوم ح.ب]
۱۵۹	بخش چهارم - رویه قضایی [منبع چهارم ح.ب]
۱۶۰	بخش پنجم - دکترین [منبع پنجم ح.ب]
۱۶۳	بخش ششم - عدالت و انصاف [منبع ششم]

بخش هفتم - قواعد آمره ی بین المللی [منبع هفتم]	۱۶۶
بخش هشتم - اعمال حقوقی یکجانبه [منبع هشتم]	۱۶۷
بند اول - اعمال یکجانبه سازمان های بین المللی	۱۶۹
بند دوم - اعمال یکجانبه ی کشورها	۱۷۱
فصل سوم - اعضای جامعه ی بین المللی	۱۷۵
بخش اول - کشورها	۱۷۶
مبحث اول - زمان ایجاد یک دولت (وجود ۲ عامل)	۱۷۶
مبحث دوم - جانشینی کشورها	۱۹۷
مبحث سوم - جانشینی حکومت ها [۲ تئوری در این زمینه هست]	۲۱۳
بخش دوم - سازمان های بین المللی	۲۱۳
مبحث اول - سازمان های بین الدولی جهانی	۲۱۸
مبحث دوم - سازمان های قاره ای یا منطقه ای	۲۳۶
مبحث سوم - سازمان های فرامنطقه ای (میان قاره ای)	۲۴۴
مبحث چهارم - سازمان های بین المللی غیردولتی (NG.O)	۲۴۷
بخش سوم - افراد	۲۵۵
مبحث اول - جایگاه افراد در حقوق بین الملل	۲۵۶
مبحث دوم - حمایت از برخی افراد در جامعه ی جهانی	۲۵۶
مبحث سوم - نهادهای جهانی حقوق بشری	۲۶۲
مبحث چهارم - حقوق بشر در سطح منطقه ای (قاره ای و میان قاره ای)	۲۶۵
مبحث پنجم - نهادهای منطقه ای حامی حقوق و بشر	۲۶۷
مبحث ششم - مسئولیت کیفری فرد در حقوق بین الملل	۲۷۰
بخش چهارم - سایر تابعین حقوق بین الملل	۲۷۴
بخش پنجم - پیدایش و تبدیل دولت در حقوق بین الملل	۲۸۴

برخی علایم اختصاری

ح.ب.ع.....	حقوق بین الملل عمومی
ب.ا.....	بین المللی
م.....	میلادی
ر.ج.....	رئیس جمهور
س.ب.....	سازمان بین المللی
م.....	ماده
ق.م.....	قانون مدنی
ش.....	شورا
ش.ا.....	شورای امنیت
دیوان ب.ا.....	دیوان بین المللی دادگستری

پیشگفتار

مسئله آنچه که برای یک دانشجو [اعم از محصل دوره‌ی کارشناسی، داوطلب آزمون ارشد و یا دکتری] مهم است، شناسایی و استفاده از منابع اصلی و موجز است. درس بسیار شیرین حقوق بین‌الملل عمومی نیز، که بعضاً به دلیل سنگینی و سختی این درس، زدگی و خستگی را در دانشجویان موجب می‌شود، از این قاعده مستثنی نبوده و انتخاب کتابی که توانسته باشد، در عین ایجاز و اختصار و رعایت امانت، منابع اصیل را نیز آورده باشد، مهم و حیاتی است.

کتاب پیش‌رو بر آن است که چنین ویژگی‌هایی را متبلور و متجلی سازد؛ تعدد نویسندگان این مجموعه دو جلدی نیز از همین باب است که بتواند سبک مطالعه و تدریس دو مستعد درخشان را به تصویر بکشد. از سوی دیگر، این مجموعه با حداقل ۴ ویرایش، به حالت حاضر در آمده است، به گونه‌ای که هر بار سعی می‌شد مطالب در عین جامعیت، مختصرتر ارائه گردد. امتیاز دیگر این کتاب، آن است که از روش‌های مورد تأیید روانشناسی مانند جدول، کادر، تفاوت عناوین جهت جلوگیری از خستگی چشم و یادگیری بهتر، نمودار، بخش‌های یک تست بیشتر، بیشتر بدانیم، کارگاه حقوق بین‌الملل، نمودار زمانی و ... بهره جسته است.

شایان توجه است که مطالب این دو جلد کتاب، با توجه به آزمون‌های سنوات گذشته، گردآوری شده است که این مسأله بر غنای کتاب می‌افزاید، در عین حال که متذکر می‌شویم، ملاک صرف، این نبوده است.

اینجانبان به عنوان مشاوران کنکور، بر آنیم که این مجموعه برای داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد در گرایش‌های حقوق بین‌الملل، حقوق عمومی، حقوق بشر، حقوق تجارت بین‌الملل و ... بسیار مفید است و به نظر می‌رسد که این کتاب برای مطالعه دکتری و آزمون دکتری نیز کفایت کند.

در باب روش صحیح مطالعه و بهره‌گیری از این کتاب، باید گفت که: در هنگام مطالعه‌ی این کتاب، این متن را مبنای قرار داده و حتی اگر خواستید کتب دیگر را مطالعه کنید. [کتبی غیر از کتب خلاصه شده]، مطالب اضافی را در کنار این متن به صورت حاشیه بنویسید از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که اگر در ته صفحه‌ها، ۸ مربع ترسیم کنید و داخل هر مربع را به ازاء هر یک بار مرور، تیک بزنید و تا ۸ روز، هر صفحه را ۸ بار مرور کنید؛ بدین شیوه هر صفحه را ۸ بار مرور کرده‌اید که دیگر فراموش نشدنی خواهد شد.

باید دانست که نویسندگان این مجموعه به خلاف سایر نویسندگان کتاب‌های کنکوری، معتقد نیستند که مراجعه به این کتاب، شما را بی‌نیاز از مراجعه به کتب اصلی می‌کند، بلکه در صورت تمایل می‌توانید به کتاب‌هایی که در این مجموعه نیامده‌اند، مانند ترجیحاً کتاب آقای ذوالعین و ربکاوالاس مراجعه کنید.

در پایان، متذکر می‌شویم که بنا به مصالحی، فصل مسئولیت و حل و فصل را تنها از کتاب دکتر ضیائی آورده‌ایم و از شما نیز متقاضی هستیم که نقائص و حتی امتیازات این مجموعه را به ما یادآور شوید تا در ادامه‌ی این مسیر، روشنگر ما باشد.

همچنین از مدیریت محترم انتشارات راه نوین، جناب آقای کاوه صدیقی، انتهای تشکر و قدردانی را می‌کنیم که در نهایت عطوفت و دقت، از کارهای پژوهشی و علمی نویسندگان جوان حمایت می‌کنند.

در ابتدا این پایان، بر خود واجب می‌دانیم که از مادرانمان، طویا سادات هدایتی و طاهره زارع‌پور، که تنهایمان نگذاشتند در این مسیر، تشکر کنیم و نیز از برادرانمان سیدحسین رحیم‌زاده و دکتر احمد رضا توحیدی و دکتر مصطفی فضائلی.

و من الله التوفیق
سیدمحسین قائمی خرق
محمد مهاجر

۲۲ شعبان المعظم سال ۱۳۴۵